

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ IEKŠĪTĪTO
VISPĀRIZGLĪTOJOŠO MĀCĪBU PRIEKŠMETU PEDAGOGU
KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANA

ESF projekts „Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārīzglītojošo mācību priekšmetu pedagogu kompetences paaugstināšana”
2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003, ESS2009/88
E-KULTUROLOĢIJA

Andrejs Mūrnieks

Kultūras jēdziens

4. temats

Kultūras struktūra, kultūras kodols

Kas vieno cilvēkus kultūrā?

- K. Gīrcs tēlaini salīdzina kultūru ar astonekāju, kas pārvietojas, bet saglabā savu vienību pateicoties smadzenēm (jēgas centram)...
- G. Hofstede kultūru salīdzina ar kārtainu sīpolu, dziļākā no kārtām ir vērtības...
- T. Trompenārs dziļāk par vērtībām redz pamata pieņēmumus par esamību, kas veido kultūras maz mainīgo kodolu...
- R. Kūlis uzsver primāro priekšstatu shēmu nozīmi...

Lai atrastu asi ap kuru veidojas ārējie kultūras slāņi var analizēt pašu cilvēku, viņa uzbūvi

Cilvēka psihes un kultūras pamatstruktūru salīdzinājums

- Super-ego   * **Ideālais**
- Ego   * **Cilvēks**
- Id   * **Pasaule**

pēc Z. Freida

pēc A. Zubova

Kas ir kultūras kodols?

Kultūras kodols jeb pamata pieņēmumi par esamību, jeb primārā priekšstatu shēma satur priekšstatus:

- par sabiedrības augstāko ideālu,
- par pašu cilvēku,
- par pasauli.

Minētos pamata priekšstatus par cilvēku, pasauli un ideālo senāk veidoja reliģijas

KULTŪRAS KODOLA PAMATSTRUKTŪRA

- * Ideālais
- * Cilvēks
- * Pasaule

Augstākais ideālais mērķis, kas apvieno sabiedrību var būt un var arī nebūt reliģisks

Divas pieejas kultūras izpratnei

<p>Kultūra kā sabiedrības vērtību (jēgas) sistēma</p>	<p>Kultūra kā visu cilvēkdarbības jomu kopums</p>
<p>Piemēram, Eiropas kultūra, Latvijas kultūra; gotu, panku (sub)kultūras; uzņēmuma (mikro)kultūra; ģimenes, indivīda (iekšējā) kultūra, kas atspoguļojas uzvedībā, konkrētās izvēlēs, dzīves stilā.</p>	<p>Māksla, zinātne, reliģija, tehnika, filozofija, politika, ekonomika, valoda, mitoloģija. Visu šo jomu summa. (Kultūras jēdziens šajā gadījumā daļēji dublē jēdzienus civilizācija, cilvēce, sabiedrība.)</p>

Paldies par uzmanību!

Jautājumi, uzdevumi

- Miniet argumentus par labu tēzei: “kultūra šķir cilvēkus” un tēzei: “kultūra vieno cilvēkus”!
- Uzrakstiet piemērus kādas kultūras kodola augstākajam apelācijas līmenim (ideālais jeb dievišķais)!
- Raksturojiet priekšstatus (pamatpieņēmumus) par cilvēku un cilvēka vietu sabiedrībā un pasaulē kādā konkrētā kultūrā (kultūras kodolā)!